

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-01-31

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg
samt justitierådet Erik Nymansson

En ny lag om ekonomiska föreningar

Enligt en lagrådsremiss den 13 december 2017 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ekonomiska föreningar,
2. lag om införande av lagen (2018:000) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
5. lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar,
6. lag om ändring i lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
7. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
8. lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda,
9. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),

10. lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar,
11. lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554),
12. lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,
13. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
14. lag om ändring i ellagen (1997:857),
15. lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund,
16. lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt,
17. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
18. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
19. lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ,
20. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
21. lag om ändring i fjärrvärmelagen (2008:263),
22. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
23. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
24. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
25. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
26. lag om ändring i lagen (2015:1016) om resolution,
27. lag om ändring i lagen (2016:429) om tillsyn över företag av allmänt intresse i fråga om revision,
28. lag om ändring i lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,
29. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Erik Hällströmer och rättssakkunniga Cecilia Johansson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ekonomiska föreningar

Allmänt

Den gällande lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar har genom åren ändrats i betydande omfattning, senast genom antagande av de förslag som lades fram i prop. 2015/16:4 Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar. Det nu remitterade förslaget innebär att regelverket som helhet moderniseras och i stor utsträckning anpassas till systematiken i aktiebolagslagen (2005:551). Lagrådet välkomnar detta genomförande av Föreningslagsutredningens förslag i SOU 2010:90 (jfr Lagrådets yttrande i a.prop. s. 767). I sakligt hänseende är överensstämmelsen med den nu gällande lagen stor; endast omkring 15 % av lagförslagets 427 paragrafer innebär nyreglering, och en stor del av denna innebär en reglering med förebild i aktiebolagslagen. Detta har naturligen påverkat omfattningen av Lagrådets granskning.

Rubriker

I förslaget förekommer mellanrubriker rikligt. Oftast är de utformade som påståenden om innehållet i den eller de följande paragraferna men ibland som en fråga, som besvaras i det därefter följande. Skrivsättet godtas i Statsrådsberedningens föreskrifter för författningsskrivning (Gröna boken, Ds 2014:1 avsnitt 5.2.3) ”om det är lämpligt”, men det är inte klart hur urvalet av sådana rubriker har gjorts i det remitterade förslaget. Det förefaller mindre lämpligt att parallella rubriker utformas olika – exempelvis före 10 kap.1 §, ”Vad en medlemsinsats och en andel är”, respektive 11 kap. 1 §, ”Vad är en förlagsinsats?”.

1 kap.

Kapitlet innehåller inledande bestämmelser, vilket inkluderar en innehållsförteckning över lagens kapitel samt ett antal grundläggande regler.

På olika ställen i lagen definieras begrepp som är av betydelse, t.ex. medlemsinsatser i 10 kap. 1 § eller förlagsinsatser i 11 kap. 1 §. Det kan övervägas om det inte vore till fördel att i t.ex. lagens första kapitel införa en förteckning över var man kan hitta sådana definitioner, jfr 1 kap. 9 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 2 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229).

1 kap. 3–5 §§

I de tre paragraferna behandlas tre föreningsformer, den egentliga ekonomiska föreningen i 3 §, föreningar som bedriver ekonomisk verksamhet utan att vara kooperativa och därmed inte ens ska anses som juridiska personer i 4 § samt s.k. medlemsfrämjande föreningar, som ska anses som ekonomiska föreningar, i 5 §. Lagrådet föreslår att 4 och 5 §§ byter plats, så att de föreningar som är respektive ska anses som ekonomiska föreningar regleras i närmare anslutning till varandra. Sista stycket i 3 § kan då utgå. Följs förslaget, erfordras en följdändring i 17 kap. 15 § första stycket 3 och i förslaget till ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

7 kap. 5 §

Hänvisningen till "4 § andra stycket" ska rätteligen avse 4 § första stycket 2.

7 kap. 48 §

I andra stycket anges att föreningen kan ge en valberedning i uppgift att i revisionsutskottets ställe lämna en rekommendation till stämman om val av revisor. Vad revisionsutskottet enligt första stycket 6 ska göra är emellertid att "biträda vid upprättande av förslag" avseende revisorsvalet. Andra stycket bör utformas i enlighet med detta.

16 kap. 25 §

Eftersom i första hand styrelsen även i det fall som avses i andra stycket ska kalla till stämma, bör andra meningens hänvisning avse hela 6 kap. 16 §, dvs. "andra stycket" ska strykas.

17 kap. 4 §

Det förslag som stämman ska ta ställning till kan gå ut på att föreningen ska gå i likvidation eller inte, såsom framgår i författningskommentaren. Lagtexten bör utformas i enlighet härmed. Andra stycket kan t.ex. inledningsvis ange att förslaget till beslut ska ange om föreningen ska gå i likvidation eller inte, skälen för ställningstagandet och i förekommande fall uppgifter om alternativ till likvidation. Om förslaget är att föreningen ska gå i likvidation, ska förslaget vidare innehålla de uppgifter som anges i förslagets andra stycke punkterna 2–5.

18 kap. 1 §

Se vad som anförs om 18 kap. 7 §.

18 kap. 2 §

Av författningskommentaren framgår att styrelseledamöternas och den verkställande direktörens samtycke ska föreligga vid stämman; detta bör framgå också av lagtexten t.ex. så att "vid stämman" skjuts in före "samtycker".

Hänvisningen i tredje stycket till "7 § första stycket 2 och tredje stycket" ska rätteligen avse första stycket 2 och 3.

18 kap. 3 och 4 §§

Enligt författningskommentaren till 18 kap. 3 § ska en för sent inlämnad ansökan om förenklad avveckling avvisas, något som skulle följa av 4 §. Såsom framkommit vid föredragningen blir bestämmelserna tydligare om 4 § inleds t.ex. så: "Om en ansökan om förenklad avveckling lämnas in efter den tid som anges i 3 §, ska den avvisas. Bolagsverket ska vid sin handläggning av en ansökan därutöver tillämpa -:-".

18 kap. 5 §

Bestämmelsen blir tydligare om punkten 1 får lyda "föreningen enligt stadgarna är skyldig att gå i likvidation,".

18 kap. 7 §

I rubriken till paragrafen anges att den avser rättsverkningar av ett beslut om förenklad avveckling. Att rättsverkningarna ska uppkomma som en följd av beslutet om förenklad avveckling är något som även framgår av den allmänna motiveringen. Där anges att

rättsverkningarna knyts till den tidpunkt då beslutet får laga kraft (avsnitt 13).

Av den föreslagna paragrafen framgår däremot att när ett beslut om förenklad avveckling har fått laga kraft ska föreningen tas bort ur föreningsregistret och att borttagandet leder till vissa rättsverkningar såsom att föreningen upplöses.

Enligt Lagrådets mening bör den föreslagna paragrafen ändras så att det framgår att rättsverkningarna är en följd av beslutet och inte en följd av borttagandet ur föreningsregistret.

På motsvarande sätt bör 18 kap. 1 § ändras så att det inte längre anges att föreningen upplöses genom att den tas bort ur föreningsregistret.

Förslaget till ändring i bostadsrättslagen

9 kap. 12 §

Bestämmelserna om en förenings ledning i 7 kap. lagen om ekonomiska föreningar ska tillämpas, men undantag görs i punkten 4 för regleringen i 7 kap. 26 § den lagen som avser arvode och ersättning till en styrelseledamot. Det innebär att bostadsrättslagen inte kommer att innehålla någon reglering av sådana arvoden m.m.

Enligt den allmänna motiveringen, avsnitt 15, är det i bostadsrättsföreningar vanligt att stämman beslutar om en klumpsumma för arvoden till styrelseledamöterna, som sedan fördelar summan mellan sig. Bostadsrättsföreningarna bör enligt remissen kunna fortsätta att tillämpa den metoden.

Enligt Lagrådets mening bör övervägas om det inte finns skäl för att, i stället för att helt undanta bostadsrättsföreningarna från tillämpning av angivna 7 kap. 26 §, för föreningarnas del modifiera den regeln på så sätt att följande bestämmelse införs i 9 kap. 12 §

bostadsrättslagen:

Trots 7 kap. 26 § första stycket får föreningsstämman besluta om en samlad ersättning till styrelseledamöterna.

9 kap. 14 §

Bestämmelserna om föreningsstämma i 6 kap. lagen om ekonomiska föreningar ska, med vissa särskilt angivna undantag, tillämpas också för bostadsrättsföreningar. Det innebär bl.a. att medlemmarnas rösträtt regleras på det sätt som anges i 6 kap. 3 § första stycket lagen om ekonomiska föreningar. Enligt huvudprincipen har varje medlem därvid en röst, vilket, när det gäller bostadsrättsföreningarna, modifieras om två eller flera medlemmar äger en bostadsrätt gemensamt, 9 kap. 14 § punkten 1.

Enligt den nämnda bestämmelsen i lagen om ekonomiska föreningar får avsteg från principen om att varje medlem har en röst göras, om detta bestäms i stadgarna. Genom hänvisningen till föreningslagen blir sådana stadgebestämmelser möjliga även vad gäller rösträtten i en bostadsrättsförening. Det skulle kunna innebära att t.ex. andelstalen i en bostadsrättsförening utgör grund för rösträtten. Ingen ändring föreslås i detta hänseende. Enligt Lagrådets mening bör dock i lämpligt sammanhang övervägas i vad mån en sådan ordning överensstämmer med den övriga regleringen i bostadsrättslagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om kooperativ hyresrätt

2 kap. 15 §

Beträffande andra punkten, se vad Lagrådet anfört beträffande 9 kap. 12 § bostadsrättslagen.

Förslaget till ändring i försäkringsrörelselagen

12 kap. 90 §

Hänvisningen i andra stycket till "17 kap." ska rätteligen avse 21 kap.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.